

ADOBE INDESIGN CS2

PRIPRAVA NOVEGA DOKUMENTA

V uvodnem članku so bile opisane palete, ki jih najpogosteje uporabljamo, paleta z orodji, plavajoče palete ter priročni meniji. Tokrat bodo opisana osnovna orodja, ki nam pri izdelavi različnih tiskovin močno olajšajo delo in omogočajo natančno izvedbo izdelka:

- pripravo novega dokumenta,
- pomožne črte – vodila,
- mreže,
- izdelavo novih strani,
- izdelavo vzorčnih strani,
- paginiranje (številčenje) strani,
- določanje razdelkov (poglavij).

Priprava novega dokumenta

Z izborom New v meniju File se nam odpre okvir za pripravo novega dokumenta. S pomočjo nastavitvev, ki so nam na voljo v pogovornem oknu, določimo pripravo strani novega dokumenta.

Vrsta dokumenta; kadar večkrat uporabljamo enako velikost strani, bele robove, je najbolje, da si izdelamo svojo različico dokumenta in ga poimenujemo.

Število strani; v okvirček, ki nam je na voljo, vpišemo oz. dokumentu določimo predvideno število strani, največ-

krat začnemo z eno stranjo, druge kasneje dodajamo s pomočjo palete Pages.

Dvostranski dokument; če označimo okvirček, se bo prva stran pojavila na desni, vse druge pa paroma na levi in desni. Za izdelavo dokumenta, ki je samo na eni strani (oglas, plakat, vizitka), ne označimo okvirčka. Za izdelavo knjig, revij, pri čemer imamo leve (parne) in desne

(neparne) strani, pa označimo okvirček za izdelavo dvostranskega dokumenta (Facing Pages).

Vzorčni tekstovni okvir; če označimo okvirček, nam program izdela tekstovni okvir na vzorčni strani. Njegova velikost je določena znotraj belih robov, ki smo jih določili dokumentu.

Velikost strani; rubrika Paper Size vsebuje večino standar-

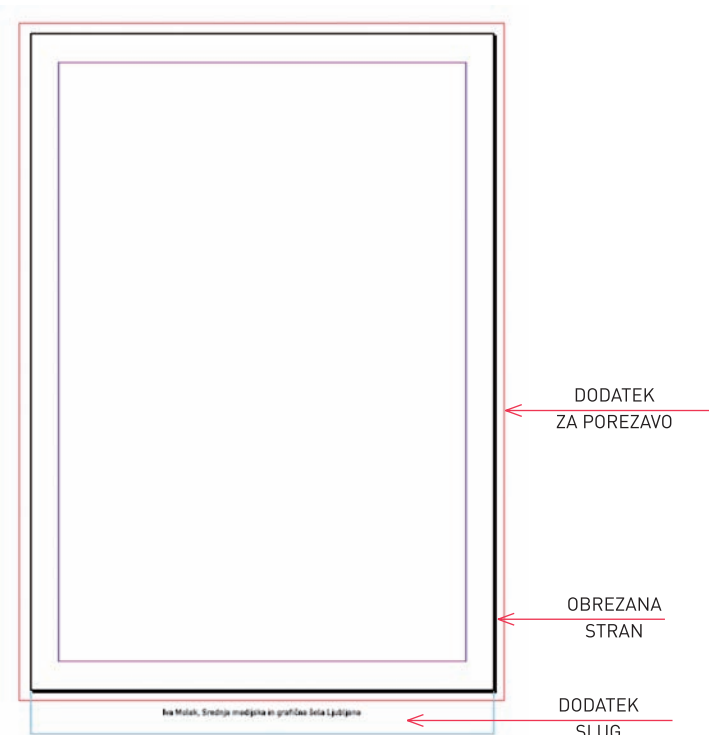
dnih velikosti, v polja širina (Width) in višina (Height) pa vnašamo nove vrednosti.

Položaj strani; določamo ležeče in pokončne formate.

Stolpci; v polje, ki nam je na voljo, lahko vpišemo število stolpcev, ki se bodo porazdelili znotraj belih robov dokumenta.

Razmik med stolpci; v polje Gutter vnašamo vrednost za razmik med stolpci.

Pogovorno okno za pripravo novega dokumenta

Beli robovi; določamo velikost zrcala. Ko je označen okvirček Facing Pages, se polji Left (levi rob) in Right (desni rob) spremenita v Inside (notranji rob) in Outside (zunanji rob). Vodila robov so nam v pomoč pri postavljanju strani.

Dodatek za porezavo; Bleed nam označi možnost, kadar so objekti zunaj formata strani, tako da so objekti tiskanju in porezavi v živem robu.

Dodatek Slug*; tekstovni podatek, lahko tudi slikovni, največkrat vsebuje podatke o dokumentu (logotip podjetja, podatke o datumu izdelave, število barv, pisave). Tiska se zunaj določene strani dokumenta, tako da se lahko pojavi tudi na poskusnem odtisu ali filmu.

*Slug; v različnih angleško-slovenskih slovarjih najdemo pod izrazom slug razlago, da je to linotipna vrstica. (*Print, linotipna vrstica; rigleta*)¹

V angloameriški strokovni literaturi in slovarjih pa za izraz najdemo razlago. (*A lead greater than 6 points, A line of type or spacing material cast by a line-casting machine.*)²

Spreminjanje osnovnih nastavitev dokumenta

Dokument lahko spremenimo tudi po potrditvi osnovnih nastavitev, ki smo jih določili na začetku. Lahko spreminjamo bele robove, število stolpcev in razmik med njimi; to naredimo s pomočjo palete Margins and Columns iz menija Layout.

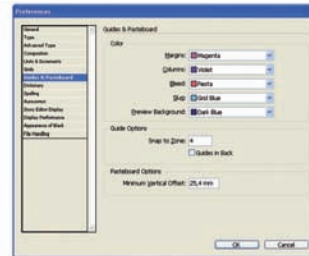
Pomožne črte – vodila

Program InDesign ima tri vrste pomožnih črt, in sicer pomožne črte belih robov, črte stolpcev ter pomožne črte ravnil; vertikalne in horizontalne. Pomožne črte se ne tiskajo, uporabljamo jih za razporejanje ter poravnavo različnih objektov na strani in delovni površini.

Prikaz pomožnih črt (barvo in stopnjo vidljivosti) lahko spreminjamo s pomočjo menija Ruler Guides; najdemo ga v meniju Layout.

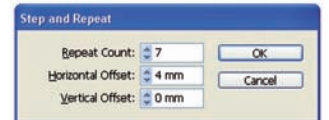
Stopnjo vidljivosti in barve pomožnih črt belih robov, črt stolpcev, dodatku za porezavo in dodatku Slug pa spreminjamo v meniju Edit→Preferences→Pasteboard.

Za pomožne črte ravnil, vertikalne in horizontalne, lahko izberemo sistem merskih enot, ki nam najbolj ustreza; to lahko storimo, če z desnim klikom na miško pritisnemo v ravnila ali pa izberemo Edit→Preferences→Units & Increments.

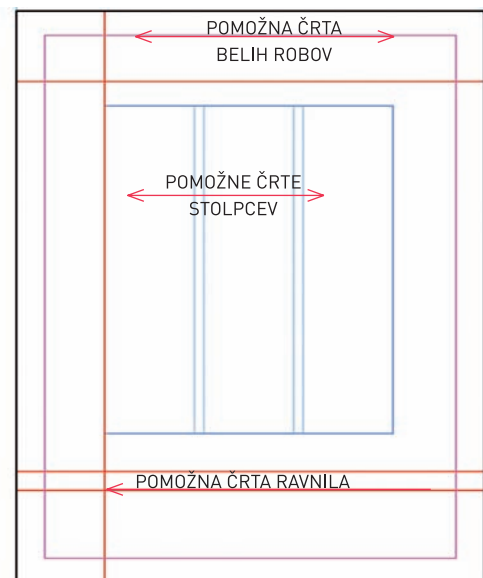
Pomožne črte vodil lahko izdelamo različno. Z miško se postavimo v horizontalno ali vertikalno ravnilo, pritisnemo in povlečemo. Ko jo postavimo na željeno mesto, jo spustimo. Za prikaz pomožne črte, ki sega čez delovno površino, spustimo kazalec miške zunaj delovne površine. Z dvakratnim klikom v ravnilo se nam izdela pomožna

črta. Za izdelavo pomožnih črt čez dve strani si pomagamo s kombinacijo tipk (Command/Ctrl). Za kopiranje lahko izberemo možnost Step and Repeat iz menija Edit.

Pomožne črte ravnil urejamo s pomočjo orodja za neposredno označevanje. Z orodjem označimo črto in jo premikamo. Pomagamo si lahko tudi z vnašanjem novih vrednosti oziroma položaja črte s pomočjo palete Control ali palete Transform; X-polje za vertikalno in Y-polje za horizontalno pomožno črto. Premikamo jih pa lahko tudi s puščicami na tipkovnici.

Izbrano črto zaklenemo tako, da izberemo možnost Lock Position iz menija Object, zaklenjeni lahko spreminjamo barvo, jo prestavljamo po plasteh, spreminjamo njeno vidljivost. Kadar pa želimo zakleniti vse pomožne črte ravnila, izberemo možnost Lock Guides iz menija View.

Mreže

InDesign ima na voljo dve vrsti mrež; mreža dokumenta in mreža osnovnih linij. Če želimo prikazati mrežo dokumenta, izberemo možnost Show Document Grid za mrežo osnovnih linij Show Baseline Grid iz menija View.

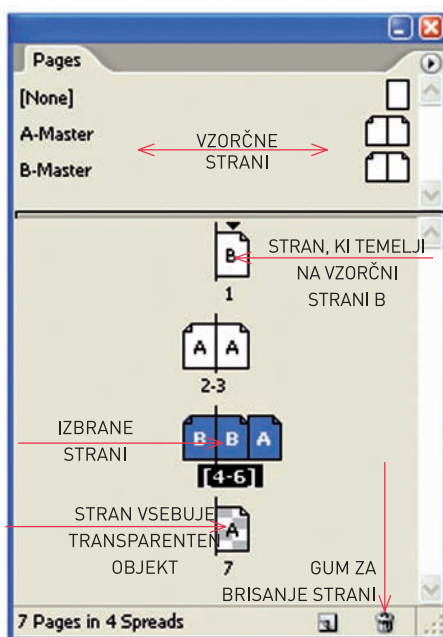
Izdelava novih strani

Paleta Pages lahko uporabljamo za izdelavo, prerazporejanje in brisanje strani. S pomočjo palete se lahko premikamo po različnih straneh, jih dodajamo in brišemo. Prav tako jo uporabljamo za izdelavo, spreminjanje in aktiviranje vzorčnih (master) strani. Kadar ob določanju velikosti novega dokumenta v pogovornem oknu označimo Facing Pages (dvostranski dokument), bo paleta drugačna od tiste, ki jo dobimo, če na začetku ne določimo funkcije (enostranski dokument).

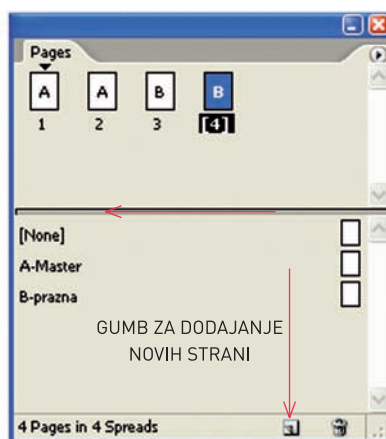
Paleta Pages

Paleta Pages je v delovnem prostoru, če ni prikazana, jo poiščemo v meniju Window ali na tipkovnici pritisnemo F12.

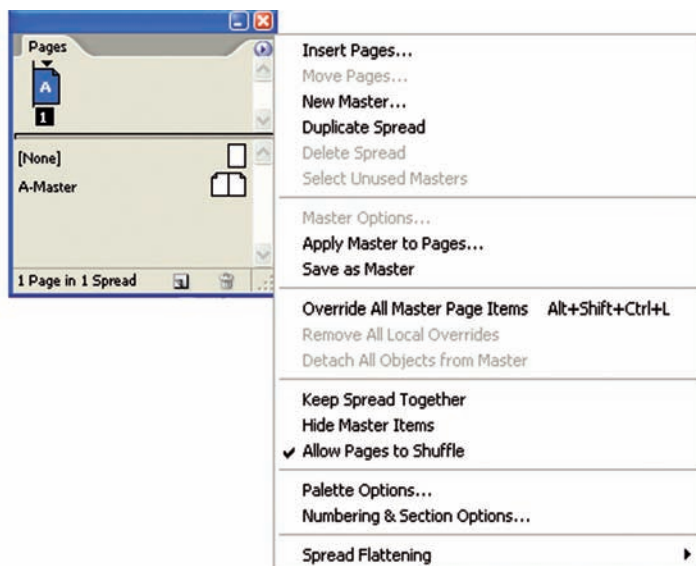
Na paleti so prikazane vzorčne strani in strani dokumenta. Stran dokumenta se na paleti prikaže horizontalno ali vertikalno, pod njo so prikazane številke, ki označujejo njen položaj v dokumentu. Stran, ki je siva ali modra, je označena in jo lahko prerazporejamo in zberišemo. Kadar so številke strani prikazane z belo barvo na črnem kvadratu (negativno), pomeni, da je to stran, na kateri delamo. Z dvakratnim klikom v stran na paleti se nam stran prikaže na zaslону. Črke na straneh nam označujejo, da strani temeljijo na določeni vzorčni

Paleta Pages za dvostranske dokumente

Paleta Pages za enostranske dokumente

Meni palete Pages

strani. Številke strani, ki so v oklepajih, pomenijo, da so zaklenjene in v skupinah. Karist vzorec nam ponažarja, da so na strani transparentni objekti. Na paleti je izpisano tudi število strani in listov (list sta dve ali več združenih strani).

Meni paleta Pages

Meni palete Pages je zelo obsežen in vsebuje zelo veliko koristnih funkcij.

Insert Pages; dodajanje novih strani.

Move Pages; premikanje in prerazporejanje strani.

New Master; izdelava vzorčnih strani.

Duplicate Spread; kopiranje dvostranskih dokumentov.

Select Unused Masters; označevanje vzorčnih strani, ki niso v uporabi.

Master Option; brisanje dvostranskih dokumentov.

Apply Master to Pages; dodajanje vzorčnih strani.

Save as Master; shranjevanje strani kot vzorčnih.

Override All Master Pages Items; prekinjanje zveze z vzorčno stranjo. Objekte na vzorčni strani lahko urejamo, če izberemo to funkcijo (objekti, ki so na vzorčni strani, so zaklenjeni).

Remove All Local Override; vračanje na predhodno stanje pred prekinjanjem veze.

Detach All Objects from Master; brisanje objektov z vzorčne strani.

Keep Spread Together; združevanje strani (za združevanje listov v skupine, označeni pa so na paleti tako, da so številke v oklepajih).

Hide Master Items; skrivanje objektov z vzorčnih strani.

Allow Pages to Shuffle; s potrditvijo program pri dodajanju novih strani ne spreminja leve strani v desno in nasprotno, da ne pride do zmešnjave strani.

Palette Options; prilagajamo si videz palete.

Numbering & Section Options; paginiranje in izdelava razdelkov.

Dodajanje novih strani

Dokumentu lahko dodajamo strani na več načinov, s pomočjo gumba na plavajoči paleti, z izbiro funkcije Insert Pages v meniju palete Pages, z vlečenjem vzorčnih strani na stran dokumenta, kombinacije tipk Option/Alt in potegnemo stran ter jo tako kopiramo, z izborom funkcije Duplicate Spread iz menija palete Pages pa kopiramo strani z objekti, ki so na kopirani strani.

Izdelava vzorčnih strani

Objekti na vzorčni strani se pojavljajo na vseh straneh, ki so podrejene tej strani (so kot nekakšna šablona). Vzorčne strani so uporabne pri oblikovanju takšnih dokumentov, pri katerih se določeni elementi pojavljajo na več straneh, npr. živa ali mrtva paginacija, črte ipd.

Vsak nov dokument ima na začetku dve vzorčni strani; prvo, ki se imenuje None, in drugo, A-Master. Vzorčno stran A-Master uporabljamo za izdelavo novih vzorčnih strani, na začetku je vedno prazna in lahko nanjo doda-

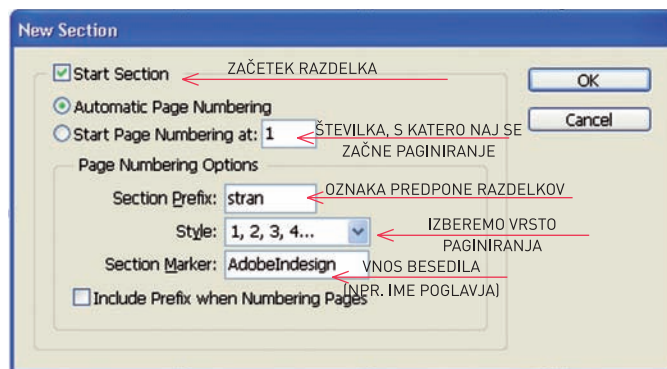
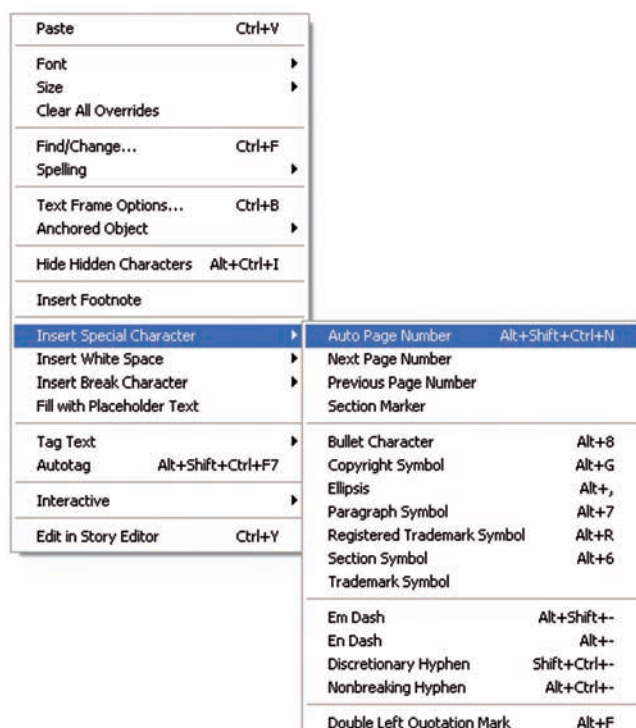
jamo objekte, drugače kot pri vzorčni strani None, ki je vedno prazna in jo uporabljamo, kadar želimo narediti prazno stran.

V dokumentu imamo lahko različno število vzorčnih strani, odvisno od velikosti in obsežnosti dokumenta. Ko postavimo objekte na vzorčno stran, se na straneh, ki temeljijo na tej vzorčni strani, ne morejo premikati ali spreminjati, razen na vzorčni strani, oziroma če jih odklenemo s pomočjo funkcije Override All Master Pages Items.

Paginiranje strani

Program nam omogoča zelo enostavno paginiranje oziroma številčenje strani.

Prvi korak pri izdelavi samodejnega paginiranja strani je, da postavimo kazalec v tekstovni okvir in izberemo funkcijo Avto Page Number v priročnem meniju ali v meniju Type→Insert Special Character→Avto Page Number.

Številke strani se postavljajo na strani dokumenta ali na vzorčne strani. Kadar paginiramo na vzorčni strani, se nam pojavi njuna predpona (Prefix); če smo na vzorčni strani A, se nam pojavi črka A.

Določanje razdelkov poglavij

Dokumenti, ki vsebujejo več poglavij, bodo morda zahtevali različne načine paginiranja. Z uporabo razdelkov lahko kombiniramo različne načine paginiranja strani, kazala ali predgovora so lahko označene z rimskimi številkami, običajne strani pa z arabskimi.

Razdelke izdelamo s pomočjo funkcije v paleti Pages, Numbering & Section Options. Ko jo izberemo, se nam pojavi meni palete. Vključimo funkcijo Start Section in določimo, na kateri strani želimo začeti z razdelkom, določimo vrsto paginiranja in pritisnemo potrditev OK. Oznaka na paleti Pages (črn trikotnik nad ikono strani) nam označuje začetek razdelka.

Iva Molek

Srednja medijska in grafična šola Ljubljana

VIRI

¹ Veliki angleško-slovenski slovar = The Great English-Slovene Dictionary. Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1984. str 962.

² Bonura, L.: Desktop Publisher's Dictionary. Plano Worldware Publishing, 1989. str. s-18

Kvern, O. M., Blatner, D. Stvarni svet: ADOBE INDESIGN CS Mikro knjiga, Beograd 2005

Wood, B. ADOBE INDESIGN CS 2 Kompjuter biblioteka, Beograd 2006

www.indesignmagazin.com februar 2007

www.indesignsecrets.com april 2007